

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate Examination 2025

Polish

Ordinary Level

Monday 16 June Morning 9:30 – 12:00

180 marks

Examination Number

--	--	--	--	--	--

Date of Birth

		/			/		
--	--	---	--	--	---	--	--

For example, 3rd February
2005 is entered as 03 02 05

Centre Stamp

--

For Examiner Only		
Q.1		
Q.2		
Q.3		
Q.4	(a)	
	(b)	
	(c)	
Q.5	(a)	
	(b)	
	(c)	
Total		

For Examiner Only	
Paper 1	
Paper 2	
Total	
Grade	

Do not write on this page

Instructions

There are **two** sections in this paper.

Section A – Reading Comprehension	120 marks
Read the three texts and answer all questions.	
Section B – Written Production	60 marks
Answer TWO questions: Question 4 (a) or (b) or (c) AND Question 5 (a) or (b) or (c).	

This examination carries 180 marks in total.

Write your answers in blue or black pen.

Write your answers in the spaces provided in this booklet. There is space for extra work at the end of the booklet. Label any such extra work clearly with the question number and part.

Odpowiedz na wszystkie pytania.

Zadanie 1: Tekst 1

1.

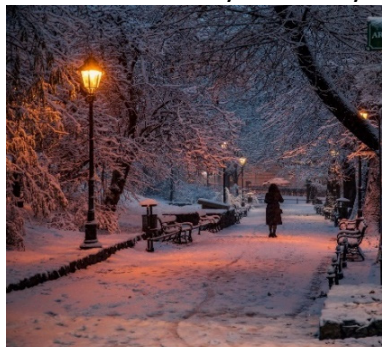
Wspomnienia Ani

1 listopada, Wszystkich Świętych. Lubię ten dzień. Nie tylko dlatego, że nie idzie się do szkoły, choć to oczywiście bardzo mnie cieszy. Także dlatego, że wszyscy wspominamy tych, których nie ma już wśród nas. I jest okazja, żeby spotkać się z rodziną!

kopalnia.pl

2. Rano pojechaliśmy na wieś, na mały cmentarz położony niedaleko lasu. Tam pochowani są dziadkowie mojego taty. On tak ciepło o nich opowiada. Co roku wspomina te same historie, na przykład o tym, jak spędzał u dziadków każde wakacje, jak wspólnie zrywali truskawki, chodzili nad jezioro i do lasu na grzyby. Tata lubi też szczegółowo opisywać charaktery swoich dziadków. Opowiada, co ich złościło, co cieszyło, co lubili, a czego nie. Pomyślałam dziś, że to dobrze, że jest taki dzień w polskim kalendarzu. Gdyby go nie było, tatuś nie miałby pewnie okazji opowiadać nam o tym wszystkim. Powtarzane przez niego co rok historie zostają w pamięci... Choć nie poznałam moich pradziadków, bo zmarli zanim się urodziłam, dzięki opowieściom taty są mi bliscy.
3. 24 grudnia, Wigilia. Przyszli wszyscy! Babcia z dziadkiem, ciocia z wujkiem i ich syn Marcin z pieskiem Kacprem. Zanim usiedliśmy przy stole, podzieliliśmy się opłatkiem i złożyliśmy sobie życzenia. Tata, jak co roku, przeczytał fragment Pisma Świętego, po czym rozpoczęliśmy uroczystą kolację wigilijną. Mama podała pachnący barszcz czerwony oraz pierogi z kapustą i grzybami. Niestety, w tym roku nie było karpia, gdyż niedawno okazało się, że dziadek ma alergię na ryby. Na stole były za to sałatki, ciasta i makiełki – deser, który u nas w domu jada się w Wigilię, aby wszystkim przez kolejny rok dopisywało szczęście.
4. Delikatne dźwięki kolęd wypełniały pokój, mieszały się z rozmowami i śmiechem. Była cudowna atmosfera. Oddychałam tym rodzinnym szczęściem i czułam się wspaniale... To nic, że mama z dziadkiem trochę się sprzeczała. Oni przecież zawsze się kłócą! To nic, że babcia po raz kolejny opowiadała te same historie z młodości, a piesek – ku niezadowoleniu taty – siedział w jego fotelu. Najważniejsze, że byliśmy wszyscy razem w tym magicznym czasie!

x.com/krakow_pl

5. Później były prezenty. Szeleściły papierki, co chwilę ktoś komentował to, co otrzymał. Rozlegały się okrzyki zaskoczenia i radości. A ja po raz pierwszy w życiu nie spieszyłam się z otwarciem swojej paczki. W pewnym momencie mój brat zaczął

grać na flecie kolędę *Cicha noc, święta noc...* Spojrzałam przez okno. Było ciemno i padał śnieg. Płatki błyszczały w świetle latarni stojącej naprzeciwko naszego domu. Biały puch pokrywał ulice miasta.

6. – Aniu, nie otworzyłaś jeszcze swojego prezentu – rzekła nagle ciocia. – O czym myślałaś?
– O tym, że jestem szczęśliwa... – usłyszałam swój głos, jakbym to nie ja wypowiedziała te słowa, ale ktoś inny. To zdanie wyszło prosto z mojego serca. Spojrzałam na babcię. Miała łzy w oczach. U mamy nie dostrzegłam łez, ale delikatny błysk. W tym momencie zapragnęłam, aby tak było zawsze...

[Zaadaptowane z: B. Andrzejczuk, *Pamiętnik nastolatki*]

Odpowiedz **po polsku** na pytania od **(a)** do **(c)**.

- (a)** Co mówi Ania na temat 1 listopada? Podaj **2** szczegóły. (akapit 1)

- (b)** Podaj **2** informacje dotyczące cmentarza, na który pojechała Ania. (akapit 2)

- (c)** Co robił tata Ani wraz ze swoimi dziadkami w wakacje? Podaj **3** szczegóły. (akapit 2)

Answer questions **(d)** – **(g)** in English.

- (d)** Who visited Ania and her family on Christmas Eve? Tick ☒ the **three** correct answers from the six boxes below. (paragraph 3)

A. Her aunt

☐

B. Kacper, the cat

☐

C. Her grandmother

☐

- D. Her great grandfather ☐
- E. Her school friend ☐
- F. Her uncle ☐

(e) Indicate whether the following statements are **true** or **false**. Put a tick (✓) in the appropriate boxes. (paragraphs: 3, 4, 5)

	True	False
(i) Ania's family shared a holy wafer.	✓	
(ii) There was fish on the table during the festive supper.		
(iii) Ania felt great.		
(iv) Ania's mother and grandfather quarrelled a bit.		
(v) Ania opened her present quickly.		
(vi) Ania's father was playing a Christmas carol on the flute.		

(f) List **three** details of what Ania saw through the window. (paragraph 5)

(g) What was Ania thinking about? (paragraph 6)

--

Zadanie 2: Tekst 2

Polskie harcerstwo na świecie

1.

Związek Harcerstwa Polskiego, czyli ZHP, jest organizacją dobrze znaną. Nie wszyscy jednak wiedzą, że działa ona także poza granicami Polski, na przykład: w Kanadzie, USA, Australii, Hiszpanii, Francji, Wielkiej Brytanii czy w Irlandii. ZHP powstał jeszcze przed II wojną światową, ale jego zasady są wciąż takie same. Wstępując do organizacji, harcerze przysięgają, że będą postępować zgodnie z prawem harcerskim.

2.

Dziewczęta i chłopcy należą do osobnych drużyn, ale spotykają się na wspólnych ogniskach i zjazdach. Poprzez zdobywanie harcerskich stopni i sprawności* członkowie ZHP rozwijają swoje zainteresowania, odkrywają talenty i mocne strony. Co tydzień biorą oni udział w zbiórkach, organizują też ogniska czy obozy. Te spotkania dają młodym okazję do nawiązywania nowych przyjaźni, wspaniałej zabawy i niezapomnianej przygody w gronie rówieśników. Bywa, że harcerze zakochują się w sobie, a nawet biorą ślub! W harcerskich mundurach ślub wzięli na przykład Olga Drahonowska i Andrzej Małkowski, ojciec polskiego harcerstwa.

3.

dziecieceinspiracje.pl

Ma być obóz? Trzeba go zbudować! To nic trudnego dla harcerzy. Przy pomocy prostych narzędzi budują między innymi kuchnię polową, toalety czy bramę obozową. Stawiają też maszt, na który codziennie rano wciągają polską flagę. Harcerze muszą sobie radzić w różnych warunkach, na przykład podczas ataku pszczoł czy mrówek. Potrafią znieść wiele niedogodności, jak zimno lub brak ciepłej wody.

4.

Czuwaj! – to harcerskie zawołanie. Jest ono nie tylko pozdrowieniem, lecz także wezwaniem do gotowości i działania. Prawo harcerskie promuje takie wartości, jak: współczucie, wsparcie, przyjaźń czy pomoc innym. Na harcerzy zawsze można liczyć! W razie powodzi czy pożaru spieszą oni z pomocą. Robią starszym ludziom zakupy. Odwiedzają chorych. Przynoszą prezenty dzieciom z domów dziecka... O takich czynach często się słyszy.

*sprawność – zdobyta umiejętność, którą harcerz umie się posłużyć

5.

Nie ma harcerstwa bez bliskiego kontaktu z przyrodą. Biegi, choćby i nocą, sprawdzają orientację w terenie, umiejętność radzenia sobie z przeszkodami i strachem. Dziewczęta i chłopcy uwielbiają zdobywać różne sprawności. Jedną z nich – *Trzy pióra* – polega na tym, że przez pierwszą dobę, czyli przez 24 godziny, harcerz musi milczeć, przez kolejną – nie wolno mu jeść, a w trzeciej dobie musi schować się w lesie tak, by nikt go nie znalazł. To nie tylko dobra zabawa. Sprawność ta uczy umiejętności przetrwania w trudnych warunkach.

6.

Harcerzy nigdy nie opuszczają pomysły ani dobry humor. Obrażanie się to łamanie prawa harcerskiego. Nawet dorośli członkowie organizacji bawią się jak dzieci, krzyczą, śpiewają, tańczą. Dopuszczalne są niegroźne żarty robione kolegom albo wyprawy do obozu innej drużyny, by wykraść flagę. Za łamanie zasad grożą kary, na przykład przysiady. Harcerze najczęściej dostają kary za rozmowy w innym języku niż polski. Na szczęście, nie dotyczy to popełniania błędów ortograficznych, które przecież zdarzają się każdemu. Te pomyłki trzeba jednak wybaczyć wszystkim działającym w ZHP poza Polską, bo są one niczym wobec wielu korzyści, które odnoszą kolejne pokolenia harcerzy.

morawica.pl

[Zaadaptowane z: *Cogito dla Polonii, zhp.ie*]

Odpowiedz **po polsku** na pytania od (a) do (c).

(a) Dopasuj **śródtytuły** z ramki do odpowiednich części **tekstu 2** oznaczonych cyframi **2 – 6**.

ZHP na świecie	Kary
Przyjaźń i przygoda	Kontakt z naturą
Pomoc innym	Harcerska zaradność

Przykład: 1. ZHP na świecie
2.
3.
4.
5.
6.

(b) Uzupełnij poniższą tabelkę na podstawie **tekstu 2**.

(część 1)

(i) Co oznacza skrót ZHP?	
(ii) Kiedy powstał ZHP?	

(c) Określ, czy podane zdania **(ii) – (vi)** to **prawda** czy **fałsz**. Odpowiedzi zaznacz (✓) w tabeli, zgodnie z przykładem **(i)**. (części: 2, 3)

	Prawda	Fałsz
(i) Dziewczyny i chłopcy należą do tych samych drużyn.		✓
(ii) Zbiórki harcerskie odbywają się raz w roku.		
(iii) Na swoim ślubie Olga Drahonowska i Andrzej Małkowski ubrani byli w harcerskie mundury.		
(iv) Harcerze sami budują obóz.		
(v) Na obozie harcerze wywieszają polską flagę każdego wieczoru.		
(vi) Harcerze potrafią przetrwać w trudnych warunkach.		

Answer questions **(d) – (f)** in English.

(d) Scouts help others. List **three** examples of such help.

(section 4)

(e) Give **three** details about the requirements of the skill called *Three Feathers*.

(section 5)

(f) Indicate the correct answer for the questions (i) – (ii) below, tick ☒ the box next to the chosen answer. Tick **one** answer for each question. (section 6)

(i) A scout is:

- A. angry ☐
- B. cheerful ☐
- C. quiet ☐
- D. serious ☐

(ii) What is the punishment mentioned for the breaking of a scout's rule?

- A. a dance ☐
- B. a run ☐
- C. a song ☐
- D. a squat ☐

Zadanie 3: Tekst 3

Wywiad z profesorem Janem Miodkiem

1. *Profesor Jan Miodek to najbardziej znany specjalista od języka polskiego. Mieszka we Wrocławiu. Jest on związany z Uniwersytetem Wrocławskim. Od wielu lat prowadzi programy telewizyjne, w których odpowiada na pytania widzów dotyczące języka polskiego. Jego pasja, interesująca osobowość i poczucie humoru sprawiają, że cieszy się on sympatią Polaków na całym świecie.*

onet.pl

Dziennikarz: Dzień dobry, panie profesorze. Dlaczego, pana zdaniem, warto dbać o poprawność językową?

Profesor Miodek: Dzień dobry! Język służy nie tylko do komunikowania się. Jest też częścią naszej kultury. Jeśli dbamy o poprawność językową, pokazujemy szacunek do naszych korzeni i do innych ludzi, którzy używają języka polskiego. Im lepiej się nim posługujemy, tym lepiej wyrażamy też nasze myśli i emocje.

2. **Dziennikarz:** Coraz częściej słyszymy w języku polskim słowa pochodzące z języka angielskiego, na przykład *weekend* czy *marketing*. Co pan o tym sądzi?

Profesor Miodek: Jestem za tymi zmianami! Język angielski jest językiem międzynarodowym. Dominuje w wielu dziedzinach, zwłaszcza w technologii i biznesie. Wszystkie słowa, takie jak: *marketing*, *skaner*, *mail*, są przeze mnie witane z radością. Brakowało ich w polskim słownictwie. Ich obecność jest potwierdzeniem cywilizacyjnego i ekonomicznego rozwoju Polski.

Dziennikarz: Jest więc pan osobą otwartą na zmiany...

Profesor Miodek: Tak. Według mnie najciekawsza w języku jest jego zmienność. W czasach mojej młodości, gdy potocznie chcieliśmy wyrazić, że jest miło i przyjemnie, mieliśmy do dyspozycji tylko słowo *fajnie*. Dziś mamy większy wybór, na przykład: *super*, *wypas*, *full wypas*, *spoko!* Ważne jednak, by nie używać tych słów w sytuacji formalnej.

3. **Dziennikarz:** Które współczesne słowo pana denerwuje?

Profesor Miodek: Wyraz *wow*. Wolę sformułowania: *O rany!*, *Naprawdę?*, *Co pan powie!*, *Rzeczywiście!* Irytuję się za każdym razem, gdy słyszę *wow*.

Dziennikarz: Co trzeba robić, by być w języku modnym?

Profesor Miodek: Proszę pana, modne mogą być ubrania, a w języku, aby być atrakcyjnym, trzeba być przeciw modzie. Według mnie moda językowa jest niezwykle nudna i denerwująca. Jestem przeciwny dostosowywaniu się do trendów.

4. Dziennikarz: Napisał pan bardzo dużo tekstów o języku polskim. Skąd pan bierze pomysły?

Profesor Miodek: Gdy około 60 lat temu zaczynałem pisać o języku polskim, bałem się, że pomysłów wystarczy mi zaledwie na kilka artykułów. Szybko zrozumiałem jednak, że tematy nigdy się nie skończą, bo przecież czytam gazety i książki, chodzę do sklepów, jeżdżę pociągami i autobusami, rozmawiam ze studentami... Każda sytuacja może być inspiracją... Nie musi nią być błędna wypowiedź. Język to życie, to my wszyscy!

5. Dziennikarz: Choć przygląda się pan językowi polskiemu od lat, mam wrażenie, że on nadal pana ekscytuje.

Profesor Miodek: Tak, bardzo! Usłyszałem kiedyś, że sprawiaam wrażenie człowieka, dla którego nie ma ważniejszej sprawy niż język ojczysty. Tak naprawdę najważniejsze jest dla mnie zdrowie najbliższych, potem język. Pewnie to sprawa genów, bo moi rodzice byli nauczycielami — mama, w dodatku, uczyła polskiego. Gdy mówię o języku, ekscytuję się, gestykuluję, a niektórzy zastanawiają się, czy wkręcam, czy wykręcam żarówkę. ☺ Cieszę się, że natura dała mi takie geny. Gdybym mówił monotonna, to byłaby nuda nie do opisanie. Jeśli chcemy zapalać innych, sami musimy płonąć.

onet.pl

[Zaadaptowane z: www.onet.pl/kultura]

Odpowiedz **po polsku** na pytania od **(a)** do **(c)**.

- (a)** Wskaż poprawną odpowiedź w pytaniach **(i)** oraz **(ii)**, zaznaczając ☒ w okienku przy wybranej odpowiedzi. (część 1)

(i) Miasto profesora Miodka to:

- A. Wadowice ☐
- B. Wieliczka ☐
- C. Wrocław ☐
- D. Wyszaków ☐

(ii) Od kiedy profesor Miodek prowadzi programy telewizyjne?

A. Od dawna

☐

B. Od miesiąca

☐

C. Od niedawna

☐

D. Od roku

☐

(b) Jakie cechy profesora Miodka sprawiają, że jest lubiany przez Polaków? Podaj **3** szczegóły.

(część 1)

(c) Wypisz z tekstu **2** wyrazy, które mogą być użyte tylko w sytuacji nieformalnej.

(część 2)

Answer questions (d) – (f) in English.

(d) Describe Jan Miodek's reaction to the word wow.

(section 3)

(e) Where does Jan Miodek get the ideas for his texts? Give **four** details.

(section 4)

(f) According to **the example** below, match columns **A** and **B**.

(section 5)

A	B
Example:	
1. The most important thing for Jan Miodek is	a) a teacher.
2. Jan Miodek's mother was	b) health .
3. Jan Miodek is happy about his	c) boring.
4. Jan Miodek says monotonous speaking is	d) genes.

1.	2.	3.	4.
b)			

(g) Uzupełnij **po polsku** zdania (ii) – (v), zgodnie z przykładem (i). Wybierz brakujące wyrazy z tabeli, użyj właściwej formy gramatycznej. Uwaga, jeden wyraz pozostanie niewykorzystany.

technologia	szacunek	śpiewać
opowiadać	profesor	język

(i) Jan Miodek jest **profesorem**.

(ii) W programach profesora Miodek widzowie zadają pytania związane z _____ polskim.

(iii) Poprzez poprawność językową wyrażamy _____ do innych użytkowników języka polskiego.

(iv) W dziedzinie _____ jest wiele słów, które pochodzą z języka angielskiego.

(v) Profesor Miodek ekscytuje się, gdy _____ o języku.

Zadanie 4

Wykonaj **po polsku** zadanie **(a)** lub **(b)**, lub **(c)**.

- (a)** Wyobraź sobie, że jesteś Anią z tekstu pierwszego. Spotykasz kuzyna Marcina. Uzupełnij **dialog**. Użyj około **100** słów.

Marcin: Cześć Aniu! Jak się czujesz po świętach?

Ania:

Marcin: Jakie dania smakowały ci najbardziej?

Ania:

Marcin: Otworzyłaś w końcu swój prezent? Co dostałaś?

Ania:

Marcin: Twój tata wspominał, że bardzo polubiłaś mojego szczeniaka i też chcesz mieć psa.

Ania:

Marcin: Zapraszam cię na sylwestra. Będzie dużo znajomych. Przyjdiesz?

Ania:

LUB

- (b)** Byłeś na obozie harcerskim. Zredaguj **wpis do pamiętnika** i opisz bieg nocny, w którym brałeś udział. Użyj około **100** słów.

Uwzględnij:

- czas (kiedy odbył się bieg i jak długo trwał)
- miejsce startu i zakończenia biegu
- mijane miejsca i napotkane przeszkody
- warunki pogodowe
- odczucia związane z ukończeniem biegu

[illegible]

LUB

- (c) Twoi rodzice wyjechali na tydzień, a ty posprzątałeś dom. Napisz **e-mail** do rodziców, w którym opowiesz im, co zrobiłeś. Uwzględnij zastosowanie każdego z 5 sprzętów domowych przedstawionych na poniższych zdjęciach. Użyj około **100** słów.

perfektagd.pl

amazon.co.uk

gastrohub.pl

mpm.pl

amazon.co.uk

[illegible]

Zadanie 5

Wykonaj zadanie (a) lub (b), lub (c).

- (a) Napisz **notatkę** na zajęcia języka polskiego o irlandzkich i polskich symbolach. Uwzględnij informacje zawarte w poniższej tabeli. Użyj około **100** słów.

	Irlandia	Polska
Flaga	 wikipedia.org	 wikipedia.org
Herb	 wikipedia.org	 wikipedia.org
Polsko-irlandzki mural w Dublinie	 gov.pl	

LUB

(b) Wzięłeś udział w ważnej uroczystości rodzinnej, na przykład w weselu, chrzcie itp.

Napisz **opowiadanie**. Użyj około **100** słów.

Rozwiń następujące punkty:

- W jakiej uroczystości rodzinnej wzięłeś udział?
- Kiedy i gdzie miała miejsce ta uroczystość?
- Kto był na niej obecny?
- Opisz 2 zwyczaje związane z tą uroczystością.
- Jakie masz pamiątki z tej uroczystości?

LUB

(c) Kolega z Polski zaprosił cię na tygodniową wyprawę w Bieszczady. Niestety, nie możesz pojechać. Napisz **list** do kolegi. Użyj około **100** słów.

Uwzględnij następujące punkty:

- Powitaj kolegę i podziękuj za zaproszenie.
- Wyjaśnij, dlaczego nie możesz przyjechać.
- Zaproponuj spotkanie w innym terminie.
- Napisz, co ciekawego wydarzyło się ostatnio.
- Zakończ list pozdrowieniami.

Do not write on this page

Copyright notice

This examination paper may contain text or images for which the State Examinations Commission is not the copyright owner, and which may have been adapted, for the purpose of assessment, without the authors' prior consent. This examination paper has been prepared in accordance with Section 53(5) of the *Copyright and Related Rights Act, 2000*. Any subsequent use for a purpose other than the intended purpose is not authorised. The Commission does not accept liability for any infringement of third-party rights arising from unauthorised distribution or use of this examination paper.

Leaving Certificate – Ordinary Level

Polish

Monday 16 June

Morning 9:30 – 12:00